



**JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK MEGYEI
KORMÁNYHIVATAL**

**HATÓSÁGI FŐOSZTÁLY
TÖRVÉNYESSÉGI FELÜGYELETI OSZTÁLY**

**Martfű Város Önkormányzatának Képviselő-testülete
részére**

Martfű
Szent István tér 1.
5435

Iktatószám: JN/24/00336-3/2019.

Tárgy: tájékoztatás közterületek elnevezéséről

Melléklet: Magyar Patrióták Községe kezdeményezése

Ügyintéző: dr. Ligetné Nemes Katalin

Telefon: 56/795-717

Tisztelt Képviselő-testület!

A Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatalhoz 2019.03.13. napján érkezett a Magyar Patrióták Községének bejelentése, melyben kezdeményezték a Martfű város közigazgatási területén található Martos Flóra utca, Tisza Antal út, Mártírok útja és Május 1. utca közterületnevek megváltoztatását, mert álláspontjuk szerint azok kommunista önkényuralmi rendszerre utalnak.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) 14. §-a kimondja, hogy közterület, illetve önkormányzat tulajdonában álló közintézmény nem viselheti olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében, fenntartásában részt vett, valamint olyan kifejezést vagy szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal. Amennyiben a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel, akkor az Mötv. 14. § (3) bekezdése alapján beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) állásfoglalását.

Az MTA számos esetben bocsátott ki véleményt a közterületek, illetve közintézmények elnevezése tárgyában, melyekben a „használható”, a „használható, de aggályos”, és a „nem javasolt” minősítéseket alkalmazta.

A bejelentésben hivatkozott Martos Flóra utca elnevezésével kapcsolatban az MTA az alábbi állásfoglalást adta ki:

„Iparvegyész, szakszervezeti aktivista, illegális kommunista. Személye körül 1945 után kultusz alakult ki: a kommunista propaganda Martos tevékenységének bemutatása során a nő- és gyermekmozgalomban vállalt szerepére, karitatív tevékenységére összpontosított.”

A kezdeményezésben foglalt Tisza Antal út elnevezésével összefüggésben az MTA az alábbi véleményt bocsátotta ki:

„Kubikus, kommunista politikus. Tevékenysége miatt Magyarországon letartóztatták és elítélték. Szabadulása után a Szovjetunióban telepedett le, ahol lakatosként dolgozott. Koholt vádak alapján letartóztatták, s a sztálini terror áldozata lett.”

A bejelentésben hivatkozott Mártírok útja elnevezéssel kapcsolatban az MTA a BTK-T/5/2013. iktatószámom az alábbi állásfoglalást adta ki:

„Az életüket meggyőződésükért önként feláldozó személyek elnevezésére használt általános megnevezés. Eredete a korai keresztényüldözések elszenvedőire vezethető vissza. A 20. században azonban mindazokra alkalmazták, akik meggyőződésük miatt veszítették életüket. 1945. után leggyakrabban a korábban a kommunizmus ügyéért küzdő, s életüket vesztett munkásmozgalmi személyekre utalva használták. Ennek ellenére, mivel a fogalom ma is általános jelentésű, az elnevezés használható.”

A kezdeményezésben foglalt Május 1. utca elnevezésével összefüggésben az MTA a BTK-T/1833-7-1/2012. iktatószámom az alábbi véleményt bocsátotta ki:

„Bár a kommunista diktatúra egyik kiemelt ünnepe volt, ennek ellenére ma is számos országban – így Magyarországon is – a munka ünnepe, munkaszüneti nap. A kifejezés XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül nem utal, ezért használható.”

Az MTA által kiadott állásfoglalások az alábbi linken érhetőek el:

https://mta.hu/data/dokumentumok/hatteranyagok/akademiai_szabalyozasok/osszefoglalo_XX._szazadi_onkenyuralmi_rendszerek_b.pdf

http://www.kormany.hu/download/c/fc/f0000/Onkenyuralmi_nevek_egyesített_tabla-MTA_%C3%A1ll%C3%A1sfoglal%C3%A1sa.pdf

Az MTA hivatkozott véleményeiben nem tett a Martos Flóra és a Tisza Antal út elnevezésének használhatóságára vonatkozóan megállapítást, a Május 1. utca és a Mártírok útja megnevezést ellenben egyértelműen használhatónak minősítette.

A kormányhivatal a Magyar Patrióták Közössége közterületek elnevezésének megváltoztatására irányuló kezdeményezésével kapcsolatban – az MTA állásfoglalását figyelembe véve – nem tartja indokoltnak törvényességi felügyeleti eljárás megindítását, a civil kezdeményezést jelen levél mellékleteként azonban megfontolás céljából továbbítja a képviselő-testület részére. A közterületek elnevezésének esetleges módosítása során szíveskedjenek figyelembe venni a kezdeményezésben foglaltakat.

Kérem tájékoztatásom szíves tudomásulvételét.

Szolnok, 2019. április „8.”

Tisztelettel:

Dr. Berkó Attila kormány megbízott
névében és megbízásából kiadmányozó




Dr. Kollár István
főosztályvezető



MAGYAR PATRIÓTÁK KÖZÖSSÉGE

dr. Berkó Attila
Kormány megbízott
Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal
5000 Szolnok, Kossuth Lajos utca 2.

**Tárgy: Közérdekű bejelentés önkényuralmi
politikai rendszerre utaló közterületnév
megváltoztatásával kapcsolatban**

Tisztelt Kormány megbízott Úr!

A nemzeti emlékezet gondozásával kiemelten foglalkozó Magyar Patrióták Közössége nevében ezúton kezdeményezem a Martfű Város közigazgatási területén található alábbi, kommunista önkényuralmi rendszerre utaló közterületnevek megváltoztatását:

I. Martos Flóra utca

II. Tisza Antal út

III. Mártírok útja

IV. Május 1. utca

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 14. § (2)-(3) bekezdéssel rögzítik, hogy „[(2) ...] közterület, illetve közintézmény nem viselheti a) olyan személy nevét, aki a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerek megalapozásában, kiépítésében vagy fenntartásában részt vett, vagy b) olyan kifejezést vagy olyan szervezet nevét, amely a XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre közvetlenül utal. (3) Ha a helyi önkormányzat döntése során kétség merül fel a tekintetben, hogy a közterület neve megfelel-e a (2) bekezdésnek, arról beszerzi a Magyar Tudományos Akadémia állásfoglalását.”

I.) Martos Flóra (1897–1938): Iparvegyész, szakszervezeti aktivista, illegális kommunista. 1918-tól a szociáldemokrata párt tagja, a Tanácsköztársaság funkcionáriusa. 1919. szeptembertől az internált baloldaliaknak nyújt segítséget. 1927-ben csatlakozik az illegális kommunista párthoz (KMP). 1929-től a Magyarországi Vörös Segély vezetője. Személye körül 1945 után a kommunista propaganda kultuszt alakított ki. Tevékenységével hozzájárult a kommunista diktatúra megalapozásához, szorosan összekapcsolódott az önkényuralmi rendszerrel, ezért neve közterület elnevezésére nem használható.

II.) Tisza Antal (1859–1941): kubikusból lett kommunista politikus. A Tanácsköztársaság idején a Vörös Hadsereg politikai megbízottja. 1923-tól az illegális kommunista párt (KMP) és a Földmunkás Szövetség országos vezetőségének tagja, majd 1925-ben részt vett a kommunista mozgalom legális fedőpártjának (MSZMP) megszervezésében. Küldöttként jelen volt a kommunista párt (KMP) Szovjetunióban rendezett II. kongresszusán is, ahol beválasztották a párt Központi Bizottságába. Mivel tevékenységével aktívan részt vett a kommunista diktatúra megalapozásában, közterület nem nevezhető el róla.

III.) Mártírok: 1945 után a korábban a kommunizmus ügyéért küzdő, s életüket vesztett munkásmozgalmi személyekre utalva használták. Mivel a kifejezés szorosan összekapcsolódott a bolsevik rendszerrel, arra egyértelműen utal, ezért közterület elnevezésére nem használható.

IV.) Május 1.: az 1886. május 1-i chicagói munkássztrájk során a rendőri sortűz áldozatául esett munkásokra emlékezve 1891-ben a II. Internacionálé (a munkás szakszervezetek nemzetközi egyesülése) nyilvánította hivatalosan ünnepnappá május 1-jét. A kommunista diktatúra egyik kiemelt ünnepe volt, közterületek elnevezésében 1945 után terjedt el. A kifejezés szorosan összefonódott az önkényuralmi rendszer ideológiájával, közvetlenül utal XX. századi önkényuralmi politikai rendszerre, így közterület elnevezésére nem használható.

Intézkedését és közérdekű bejelentésem kivizsgálásáról való tájékoztatását előre is köszönöm.

Budapest, 2019. február 25.

Tisztelettel:



Dr. Hetzmann Róbert, s. k.
elnök, Magyar Patrióták Közössége